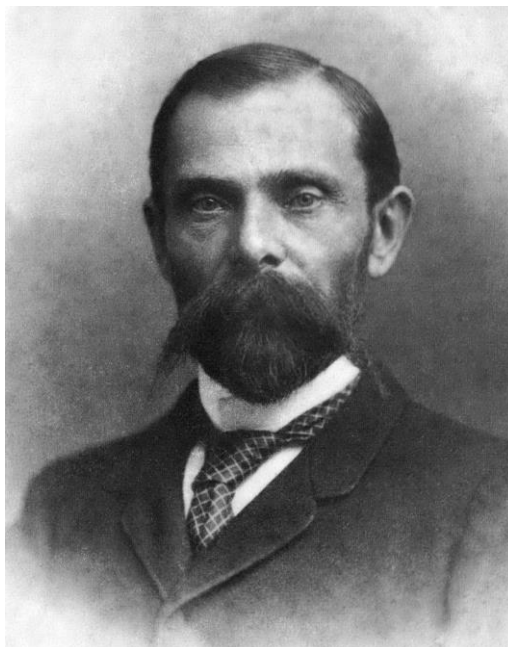

ЦЭНТРАЛІЗАВАНАЯ СІСТЭМА ДЗЯРЖАЎНЫХ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК Г. МІНСКА
ІНФАРМАЦЫЙНА-БІБЛІЯГРАФІЧНЫ АДДЗЕЛ

Францішак Багушэвіч

Да 180-годдзя з дня нараджэння

бібліяграфічны спіс

Мінск 2020

Змест

Прадмова

Творы Францішка Багушэвіча

Жыццё і творчы шлях пісьменніка

Прадмова

Францішак Казіміравіч Багушэвіч — першы нацыянальны паэт Беларусі, заснавальнік крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры, нарадзіўся 21 сакавіка 1840 г. у былым фальварку Свіраны, непадалёку ад Вільні. Маленства паэта прайшло ў Кушлянах на Ашмяншчыне. У 1861 г. Ф. Багушэвіч скончыў Віленскую гімназію і паступіў на фізіка-матэматычны факультэт Пецябургскага ўніверсітэта, адкуль за ўдзел у студэнцкіх хваляваннях быў выключаны. Вярнуўся на радзіму, працаваў настаўнікам у Доцішках (Воранаўскі раён).

Ф. Багушэвіч прымаў удзел у паўстанні 1863 г. Каб пазбегнуць за гэта пакарання, пераехаў на Украіну, дзе паступіў вучыцца ў Нежынскі юрыдычны ліцэй (1865—1868). Пасля заканчэння ліцэя працаваў у судовых установах на Украіне і ў Расіі. Пасля аб'яўленай паўстанцам амністыі ў 1864 г. вярнуўся на радзіму і працаваў адвакатам пры акруговым судзе ў Вільні, адначасова актыўна займаўся літаратурнай і публіцыстычнай дзейнасцю. У 1885—1891 гг. Багушэвіч супрацоўнічаў у дэмакратычным польскім часопісе “Край”, што выдаваўся ў Пецябургу. Першы зборнік вершаў “Дудка беларуская” быў надрукаваны ў 1891 г. у Кракаве пад псеўданімам Мацей Бурачок. Асобным выданнем у 1892 г. у Кракаве выйшла апавяданне “Тралялёначка”. Другі зборнік “Смык беларускі” з’явіўся ў Познані ў 1894 г. пад псеўданімам Сымон Рэўка з-пад Барысава. У газеце “Наша ніва” ў 1907 г. былі надрукаваны апавяданні Ф. Багушэвіча “Сведка”, “Палясоўшчык”, “Дзядзіна”. Кніга вершаў “Беларуская скрыпачка” і зборнік апавяданняў “Беларускія расказы Бурачка”, падрыхтаваныя Багушэвічам да друку, былі забаронены царскай цензурай і дагэтуль не адшуканы.

Бібліяграфічны спіс “Францішак Багушэвіч (1840—1900). Да 180-годдзя з дня нараджэння” пазнаёміць з матэрыяламі аб жыцці і творчасці пісьменніка, якія знаходзяцца ў фондах дзяржаўнай установы “Цэнтралізаваная сістэма дзяржаўных публічных бібліятэк г. Мінска”. Паказальнік змяшчае кнігі, артыкулы з кніг і перыядычных выданняў. Матэрыял размешчаны — кнігі ў алфавіце, артыкулы ў зваротна-храналагічным парадку. Бібліяграфічны паказальнік будзе карысны ўсім, хто цікавіцца беларускай літаратурай і творчасцю пісьменніка.

ЗМЕСТ

Творы Францішка Багушэвіча

Багушэвіч, Ф. **Выбраныя творы** / Францішак Багушэвіч. — Мінск : Беларуская навука, 2015. — 445 с., [4] л. фот. — (Беларускі кнігазбор).

Багушэвіч, Ф. К. **Дудка беларуская** / Францішак Казіміравіч Багушэвіч. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2009. — 148, [2] с.

Багушэвіч, Ф. К. **Каму дудка паслушна** : вершы : [для малодшага школьнага ўзросту] / Францішак Казіміравіч Багушэвіч. — Мінск : Юнацтва, 1990. — 26, [5] с. — (Залаты ключык).

Багушевич, Ф. К. **Моя дудка** : стихотворения : [перевод с белорусского, польского] / Франтишек Казимирович Багушевич. — Минск : Мастацкая літаратура, 1987. — (Белорусская поэзия).

Багушэвіч, Ф. К. **Творы** : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту / Францішак Казіміравіч Багушэвіч. — Мінск : Народная асвета, 2016. — 2 кн. — (Школьная бібліятэка).

Багушевич, Ф. **[Ранние рассказы]** / Франтишек Багушевич // Ладья сокровищ : произведения белорусских писателей XIX — начала XX века / перевод с белорусского, [составление, предисловие, комментарии] И. В. Саверченко. — Минск, 2015. — С. 44—46.

Содержание: Свидетель; Лесник.

Багушэвіч, Ф. **[Выбранные творы]** / Францішак Багушэвіч // Літаратура другой паловы XIX стагоддзя : у 2 ч. / навуковы рэдактар С. Л. Гаранін. — Мінск, 2013. — Ч. 2. — С. 112—215. — (Залатая калекцыя беларускай літаратуры; т. 5).

Багушэвіч, Ф. **[Творы]** / Францішак Багушэвіч // Літаратура Беларусі XIX стагоддзя : анталогія / [укладальнікі: К. А. Цвірка, І. С. Шпакоўскі, К. У. Антановіч]. — Мінск, 2013. — С. 697—736.

Багушэвіч, Ф. **[Творы]** / Францішак Багушэвіч // Роднай старонцы : зборнік твораў канца XVIII — пачатку XX ст. : [для старэйшага школьнага ўзросту] / [укладальнік Т. Ф. Рослік]. — Мінск, 2012. — С. 133—161. — (Школьная бібліятэка).

Змест: Прадмова да зборніка “Дудка беларуская”; Прадмова да зборніка “Смык беларускі”; Мая дудка; Ахвяра; Хмаркі; Бог не роўна дзеле; Мая хата; Быў у чысцы!; Калыханка; Кепска будзе!

Багушэвіч, Ф. **[Вершы]** / Францішак Багушэвіч // Беларуская дзіцячая літаратура : хрэстаматыя : вучэбны дапаможнік для навучэнцаў педагагічных каледжаў і вучылішчаў / складальнікі: М. Б. Яфімава, В. М. Ляшук. — Мінск, 2003. — С. 75—77.

Змест: Калыханка; Песня; Гора.

Багушэвіч, Ф. **Калыханка** : верш / Францішак Багушэвіч // Вясянка : вершы, аповяданні, казкі беларускіх пісьменнікаў : [для малодшага школьнага ўзросту / укладальнік У. Ліпскі]. — Мінск, 1991. — С. 14—15.

Багушэвіч, Ф. **[Вершы]** / Францішак Багушэвіч // Хрэстаматыя па беларускай дзіцячай літаратуры : вучэбны дапаможнік для студэнтаў педагагічных інстытутаў па спецыяльнасцях "Педагогіка і методыка пачатковага навучання" і "Педагогіка і псіхалогія (дашкольная)" / складальнік М. Ф. Шаўлоўская. — Мінск, 1989. — С. 37—39.

Змест: Бог не роўна дзеле; Воўк і авечка; Калыханка.

Багушэвіч, Ф. **[Вершы. Аповяданні]** / Францішак Багушэвіч // Беларуская літаратура XIX стагоддзя : хрэстаматыя : вучэбны дапаможнік для студэнтаў філалагічных спецыяльнасцей вышэйшых навучальных устаноў / складальнікі і аўтары каментарыяў: А. А. Лойка, В. П. Рагойша. — Мінск, 1988. — С. 250—306.

Тарасевіч, Я. **Песні-жальбы** : харавы цыкл на вершы Францішка Багушэвіча і Якуба Коласа / Ян Тарасевіч. — Мінск : Выдавец А. М. Варахсін, 2013. — 42, [1] с. — (Беларускі гістарычны нотазбор).

ЗМЕСТ

Жыццё і творчы шлях пісьменніка

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1996. — Т. 2. — С. 210—211.

Багушевич Франтишек Бенедикт Казимирович // Республика Беларусь : энциклопедия : [в 7 т.]. — Минск, 2006. — Т. 2. — С. 431—432.

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Культура Беларусі : энцыклапедыя : [у 6 т.]. — Мінск, 2010. — Т. 1. — С. 401—402.

Багушэвіч Францішак Казіміравіч // Беларуская мова : энцыклапедыя. — Мінск, 1994. — С. 67—69.

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Беларускі фальклор : энцыклапедыя : у 2 т. — Мінск, 2005. — Т. 1. — С. 120—122.

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. — Мінск, 1993. — Т. 1. — С. 275—276.

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. — Мінск, 1984. — Т. 1. — С. 259—260.

Багушэвіч Францішак Казіміравіч // Беларусь : энцыклапедычны даведнік. — Мінск, 1995. — С. 66.

Багушэвіч Францішак Бенядзікт Казіміравіч // Асветнікі зямлі Беларускай Х — пачатак XX ст. : энцыклапедычны даведнік. — Мінск, 2001. — С. 40—45.

Багушэвіч Францішак Казіміравіч // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / [пад рэдакцыяй А. В. Мальдзіса]. — Мінск, 1992. — Т. 1. — С. 182—191.

Барысенка, В. В. Францішак Багушэвіч і праблема рэалізма ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя / В. В. Барысенка. — Мінск : Выдавецтва АН БССР, 1957. — 365 с.

Содаль, У. І. Жупранская старонка : [аб мясцінах, што звязаны з жыццём і творчасцю беларускага паэта Ф. Багушэвіча] / Уладзімір Ілліч Содаль. — Мінск : Польша, 1992. — 63 с. : іл.

Содаль, У. І. Кушыянскі кут : [пра беларускага паэта і публіцыста Францішка Багушэвіча, аб мясцінах, што звязаны з яго жыццём] / Уладзімір Ілліч Содаль. — Мінск : Польша, 1990. — 63 с., 1 л. партр.

Содаль, У. І. Свіранскія крэскі : [пра слыннага беларускага паэта Францішка Багушэвіча, аб мясцінах, што звязаны з яго жыццём] / Уладзімір Ілліч Содаль. — Мінск : Польша, 1995. — 96 с., 1 л. партр.

Содаль, У. І. Святы той кутчак фальварак Свіраны : (свіранскі народны мемарыял) / Уладзімір Ілліч Содаль. — Мінск : Беларускі кнігазбор, 2005. — 38 с., [4] л. іл., партр.

Содаль, У. І. Сцежкамі Мацея Бурачка : пошукі, замалёўкі, нарысы / Уладзімір Ілліч Содаль. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1991. — 196 с., [24] л. іл.

Францішак Бенядзікт Багушэвіч : жыццё і творчасць / складальнікі: У. Содаль, Е. Мацюш. — Мінск : Народная асвета, 1986. — 103 с. : іл.

Хомчанка, В. Ф. Пры апазнанні — затрымаць : аповесць [пра паэта-дэмакрата Ф. К. Багушэвіча : для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту] / Васіль Хомчанка. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. — 332, [2] с. — (Бібліятэка школьніка).

Максімовіч, В. Умоўна-рэалістычная тэндэнцыя і праблема духоўнага сінергізму ў паэзіі Францішка Багушэвіча / В. А. Максімовіч // Шляхам спазнання існасці: літаратурны працэс другой паловы XIX — пачатку XXI ст. у постацях / В. А. Максімовіч. — Мінск, 2011. — С. 23—31.

Конан, У. Пачатак нацыянальнага сінтэзу: Кастусь Каліноўскі, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Францішак Багушэвіч / У. Конан // Гісторыя эстэтычнай думкі Беларусі : у 3 т. Т.1. X ст. — 1905 г. / У. Конан. — Мінск, 2010. — С. 352—378.

Лойка, А Псеўданімы — не мімы... / А. Лойка // Займальная літаратура : эсэ / А. Лойка. — Мінск, 2009. — С. 49—57.

Жупранскі костёл святых апостолов Петра і Павла // Турыстычныя рэгіёны Беларусі / пад агульнай рэдакцыяй І. І. Пірожніка. — Мінск, 2008. — С. 302.

Іванова, Ж. І. Ашмянскі краязнаўчы музей імя Ф. К. Багушэвіча / Ж. І. Іванова // Музеі Беларусі = Музеі Беларусі / [рэдакцыйны савет: Г. П. Пашкоў, Л. В. Календа, М. Г. Нікіцін]. — Мінск, 2008. — С. 59.

Камень Богушевіча // Турыстычныя рэгіёны Беларусі / пад агульнай рэдакцыяй І. І. Пірожніка. — Мінск, 2008. — С. 307—308.

Лапцёнак, І. Б. Багушэвіча Ф. К. музей-сядзіба "Кушляны" / І. Б. Лапцёнак // Музеі Беларусі = Музеі Беларусі / [рэдакцыйны савет: Г. П. Пашкоў, Л. В. Календа, М. Г. Нікіцін]. — Мінск, 2008. — С. 77—78.

Літаратурны музей-усадьба Ф. К. Богушевіча // Турыстычныя рэгіёны Беларусі / пад агульнай рэдакцыяй І. І. Пірожніка. — Мінск, 2008. — С. 314—315.

Мяснікоў, А. Ф. Францішак Багушэвіч (1840—1900): "Не пакідайце ж мовы нашай..." / А. Ф. Мяснікоў // Сто асоб беларускай гісторыі: гістарычныя партрэты / А. Ф. Мяснікоў. — Мінск, 2008. — С. 113—116.

Ошмянскі раённы краеведчы музей імя Ф. К. Богушевіча // Турыстычныя рэгіёны Беларусі / пад агульнай рэдакцыяй І. І. Пірожніка. — Мінск, 2008. — С. 330.

Янушкевіч, Я. Я. Францішак Багушэвіч / Я. Я. Янушкевіч // Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы; [рэдакцыйны савет: У. В. Гніламедаў і інш.]. — Т. 2. Новая літаратура другая палова XVIII—XIX стагоддзяў / [навуковыя рэдактары: У. І. Мархель, В. А. Чамярыцкі]. — Мінск, 2007. — С. 373—401.

Цвірка, К. Тут грала дудка Бурачка / К. Цвірка // Камяні тых сядзібаў : шляхі паэтаў XIX ст. / К. Цвірка. — Мінск, 2004. — С. 241—280.

Янушкевіч Я. Я. На ўсю Беларусь мільён пракурораў... / Я. Я. Янушкевіч // За архіўным парогам : беларуская літаратура XIX—XX стагоддзяў у святле архіўных пошукаў / Я. Я. Янушкевіч. — Мінск, 2002. — С. 61—104.

Са зместу: Абаронца праўды. — С. 61—78; Чалавек, які нарадзіўся не ў сваю эпоху...: новае з перапіскі Францішка Багушэвіча з Янам Карловічам. — С. 78—91; Архівы маўкліва чакаюць. — С. 91—96; Вузельчыкі на памяць пра Мацея Бурачка. — С. 97—100; Знік Багушэвічаў аўтограф: роздум пра неюбілейную гадавіну. — С. 100—104.

Пра Ф. Багушэвіча гл. таксама на с. 263—267, 274, 277—278, 279, 307—308, 312.

Бельскі, А. "Дзякуй табе, браце, Бурачок Мацею..." / А. Бельскі // Краса і смутак / А. Бельскі. — Мінск, 2000. — С. 3—11.

Янушкевіч, Я. Францішак Бенядыкт Багушэвіч (1840—1900) / Я. Янушкевіч // Славуць імяны Бацькаўшчыны : [зборнік / укладанне У. А. Гілепа [і інш.]. — Мінск, 2000. — Вып. 1. — С. 288—299.

Запрудскі, І. Аповяданне Ф. Багушэвіча "Тралялёначка": гісторыка-культуралагічны кантэкст і паэтыка / Ігар Запрудскі // Палымя. — 2018. — № 12. — С. 116—129.

Цімафеенка, Н. Д. Францішак Багушэвіч. Прадмовы да зборнікаў "Дудка беларуская" і "Смык беларускі" : (урок у 9-м класе) / Н. Д. Цімафеенка // Беларуская мова і літаратура. Серыя "У дапамогу педагогу". — 2018. — № 12. — С. 6—8.

Драздова, З. Хрысціянскія матывы ў творчасці Францішка Багушэвіча / Зінаіда Драздова // Палымя. — 2018. — № 6. — С. 120—124.

Запрудскі, І. Гісторыка-біяграфічныя аповесці пра Францішка Багушэвіча і Уладзіслава Сыракомлю (адментнасць рэцэпцыі і тыпалагічнае падабенства) / Ігар Запрудскі // Маладосць. — 2018. — № 5. — С. 101—110.

Шукеловіч, С. І. Музейныя заняткі з цыкла "Гісторыя аднаго экспаната" : вывучэнне гісторыі выдання зборніка Ф. Багушэвіча "Дудка беларуская" / С. І. Шукеловіч, Г. Б. Лукша // Народная асвета. — 2018. — № 3. — С. 39—42.

Запрудскі, І. Ля вытокаў беларускай мастацкай прозы : да 125-годдзя выдання апавядання Францішка Багушэвіча "Тралялёначка" / Ігар Запрудскі // Польша. — 2017. — № 9. — С. 111—124.

Самойленка, Р. Францішак Багушэвіч на Чарнігаўскай зямлі / Рыгор Самойленка ; пераклад і каментарыі Валянціны Лебедзевай // Польша. — 2016. — № 8. — С. 129—141.

Корж, Д. І. Пясняр сялянскай долі : урок па прадмеце "Мая Радзіма — Беларусь" / Дзмітрый Іванавіч Корж // Пачатковая школа. — 2016. — № 4. — С. 5—7.

Распрацоўка ўрока па творчасці Францішка Багушэвіча.

Павільч, А. Міжкультурныя адрозненні ў бязмежжы культурнай разнастайнасці: тэарэтычныя меркаванні і жыццёвая праўда / Аляксандр Павільч // Роднае слова. — 2015. — № 7. — С. 81—84.

Бароўка, В. Францішак Багушэвіч у беларускім літаратуразнаўчым дыскурсе пачатку ХХ ст. / Ванда Бароўка // Роднае слова. — 2015. — № 3. — С. 3—6.

Жыбуль, В. Францішак Багушэвіч як народны герой: паводле "Версій і легенд" Вульфа Сосенскага / Віктар Жыбуль // Роднае слова. — 2015. — № 3. — С. 7—9.

Несцяровіч, С. У. Літаратурныя дыктанты па творчасці Ф. Багушэвіча / С. У. Несцяровіч // Беларуская мова і літаратура. — 2012. — № 2. — С. 40—41.

Содаль, У. Настальгічныя лісты з Польшчы / У. Содаль // Роднае слова. — 2011. — № 5. — С. 94—96.

Запрудскі, І. Самы слыжны з пакалення беларускіх нігілістаў / І. Запрудскі // Маладосць. — 2010. — № 10. — С. 125—128.

Рагойша, В. Метрычны рэпертуар вершаваных твораў Францішка Багушэвіча / В. Рагойша // Роднае слова. — 2010. — № 10. — С. 8—11.

Янушкевіч, Я. Чароўная дудка / Я. Янушкевіч // Польша. — 2010. — № 3. — С. 138—141.

Мятліцкі, М. Багушэвіч у Сморгоні // Польша. — 2010. — № 3. — С. 138.

Згрундо, І. Г. Скрыжаванне Францішка Багушэвіча / І. Г. Згрундо // Беларуская мова і літаратура. (Серыя "У дапамогу педагогу"). — 2010. — № 1. — С. 42—45.

Лецка, К. У святле біблейскіх вытокаў / К. Лецка // Польша. — 2010. — № 1. — С. 127—149.

Шышко, А. Некаторыя аспекты станаўлення канцэпцыі нацыянальнага характару ў беларускай літаратуры / А. Шышко // Роднае слова. — 2008. — № 7. — С. 17—19.

Снітко, Г. Францішак Багушэвіч у школьнай праграме / Г. Снітко // Роднае слова. — 2007. — № 8. — С. 40—43.

Содаль, У. "Той люд жыве, што свае песні мае..." / У. Содаль // Роднае слова. — 2007. — № 3. — С. 87-88.

ЗМЕСТ

